

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Новата структура на пазара на електроенергия и потенциалните въздействия върху уязвимите потребители“

(проучвателно становище)

(2017/C 034/12)

Докладчик: **Vladimír NOVOTNÝ**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 14.3.2016 г.
Правно основание	Член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)
	Проучвателно становище
Компетентна секция	„Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“
Приемане от секцията	6.10.2016 г.
Приемане на пленарна сесия	19.10.2016 г.
Пленарна сесия №	520
Резултат от гласуването	146/66/43
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК подкрепя основната идея за нова структура на пазара на електроенергия в ЕС. Тя е необходима, за да се гарантира стабилна електроенергийна система, която да служи на целите на Европейския енергиен съюз. Преходът на производството и продажбата на електроенергия към децентрализирани структури, който трябва да се организира в средносрочен и дългосрочен план, и осъществяването на поставената цел, както са залегнали в директивата на ЕС относно енергията от възобновяеми източници, изискват съвършено ново структуриране на пазара на електроенергия. Във връзка с това ЕИСК препраща към своите становища TEN/577, TEN/578 и TEN/583, в които взема отношение по този въпрос, а също и по бъдещата роля на „произвеждащите потребители“ и на новите пазарни участници.

1.2. Според ЕИСК така наречените „интелигентни“ разпределителни мрежи в съчетание с интелигентни измервателни уреди и технологии за съхранение ще бъдат друг съществен компонент от новата структура на пазара на електроенергия, която ще се осъществява в средносрочен и дългосрочен план. Тогава тези интелигентни мрежи и технологиите за управление и съхранение могат да доведат до благоприятни последици, както по отношение на оптимизирането на потреблението на електроенергия, така и на нейното пестене.

1.3. ЕИСК привлича вниманието върху възможностите за намаляване на енергийната бедност, които създават дребните производители/потребители (т.нар. „произвеждащи потребители“), но също и други нови модели като напр. енергийните кооперативи; те могат да дадат свой принос в това отношение. Комитетът счита, че за да могат те да се включат пълноценно в енергийния пазар, наред с другото, е жизненоважно да се премахнат административните пречки и всички останали ненужни препятствия, които затрудняват тяхната дейност, и да се улесни достъпът им до разпределителните мрежи въз основа на преобладаващите на пазара условия от гледна точка на финансирането за експлоатация на въпросните мрежи.

1.4. ЕИСК счита, че използването на интелигентни устройства за регулиране в т.нар. „интелигентни домове“ също е важен елемент на новата структура на пазара на електроенергия. Тяхното използване ще допринесе за засилване на активната роля на домовете като част от пълното им интегриране в новата структура на пазара на електроенергия, както и за намаляване на риска от енергийна бедност. Тези значителни промени ще бъдат улеснени с помощта на поощрителни образователни програми, насочени към широки слоеве от населението, както и с оказването на подкрепа за тяхното осъществяване сред уязвимите домакинства и други категории уязвими клиенти на пазара на електроенергия, като например малките и средните предприятия.

1.5. ЕИСК изразява убеждение, че всички очаквани промени вследствие на новата структура на пазара на електроенергия се обуславят от факта, че този нов пазар ще предостави коректни краткосрочни индикации за цените (продажна цена) и дългосрочни ценови сигнали (себестойност), които ще насърчават и благоприятстват мащабни инвестиционни дейности в сектора на електроенергията в ЕС. За тази цел обаче също така е нужно цените да отразяват изцяло действителните разходи, т.е. да се включат и т.нар. външни разходи.

1.6. Развитието на пазарите на електроенергия доведе през последните години до значително намаляване на цените на едро, от което обаче дребните потребители и МСП още не могат да се възползват, защото за тях цените по-скоро се повишиха, а не се понижиха.

1.7. С умела организация на пазара на електроенергия, съчетана със стратегически инвестиции в инсталации, в които — напр. под формата на енергийни кооперативи — са включени също и именно социално слаби граждани, в бъдеще ще могат взаимно да се свържат политиката в областта на енергетиката, социалната политика и създаването на стойност на регионално равнище.

1.8. За тази цел политиката следва да даде ясен отговор на въпроса, кой в рамките на бъдещо децентрализирано производство трябва, може и/или ще бъде в състояние да произвежда и предлага електроенергия на пазара. Това е от определящо значение и за решаването на проблема с енергийната бедност.

1.9. Един пример в това отношение предлага Подляското воеводство в Полша, където в момента се разработва програма за подпомагане на малки фотоволтаични инсталации. С инвестиционна субсидия от 60 % в съчетание с планираната в Полша система за нетно отчитане разходите за потребителите там могат да се намалят наполовина.

2. Въведение

2.1. На 14 март 2016 г. словашкото председателство на Съвета на ЕС изпрати писмо до ЕИСК с искане да изготви становище относно социалното измерение на новата структура на пазара на електроенергия в контекста на икономическото и социалното развитие.

2.2. В искането си словашкото председателство отбелязва, че новата структура на пазара на електроенергия носи възможности за потребителите, ако им предложи по-проактивен начин на взаимодействие с пазара. Освен възможните последици от евентуалното повишаване на цените на електроенергията за конкурентоспособността на промишлеността на Съюза, все пак е важно да се вземат предвид потенциалните опасности, които това повишаване може да създаде за социално уязвимите клиенти.

2.3. В много от предишните си становища ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ЕИСК разглежда задълбочено очакваното развитие на енергийния пазар и счита, че приетите от него препоръки и заключения все още са актуални. Освен това настоящото становище се отнася до рисковете, както и до възможностите, които новата структура на пазара на електроенергия може да породии за социално уязвимите групи от населението, и до специфичните прояви на енергийна бедност, свързани с възможността за достъп до електроенергия.

3. Представяне на новата структура на пазара на електроенергия

3.1. Основната роля на новата структура на пазарите на електроенергия, изградена въз основа на принципите за устойчиво развитие, трябва да бъде гарантирането за всички потребители на сигурни доставки на електроенергия на достъпна и конкурентна цена.

3.2. Стратегическата рамка на ЕС за енергиен съюз има следните основни стратегически цели:

- енергийна сигурност, солидарност и доверие,
- напълно интегриран вътрешен енергиен пазар,
- енергийната ефективност като принос за ограничаване на потреблението на енергия,

⁽¹⁾ ОВ С 82, 3.3.2016 г., стр. 13.

⁽²⁾ ОВ С 424, 26.11.2014 г., стр. 64.

- декарбонизация на икономиката,
- енергиен съюз в служба на изследователската дейност, иновациите и конкурентоспособността.

3.3. Основните характеристики на стратегическата рамка на пазара на електроенергия са:

- преход към нисковъглеродни енергийни системи,
- рентабилно интегриране на непостоянните възобновяеми енергийни източници,
- изоставяне на конвенционалните електроцентрали с цел преминаване към децентрализирано производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници,
- развитие на ролята на потребителите на пазара на електроенергия,
- по-голяма сигурност и надеждност на доставките на електроенергия.

3.4. Промяната на ролята на потребителите на пазара на електроенергия трябва да заема важно място в новата структура на този пазар ⁽³⁾.

4. Енергийна бедност и предотвратяване на нейната поява

4.1. В близкото минало ЕИСК прие редица становища по въпроса за енергийната бедност, по-специално становище TEN/516, озаглавено „Към координирани европейски действия за превенция и борба с енергийната бедност“ (докладчик: г-н Coulon, 2013 г.) ⁽⁴⁾, което е предмет на подробен анализ на национално равнище, например от страна на Икономическия и социален съвет на България в неговото становище относно „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България“ (ESC/3/030/2015). ЕИСК счита, че препоръките и заключенията, съдържащи се в тези документи, все още са актуални и не възнамерява да ги повтаря тук.

4.2. Темата за енергийната бедност се разглежда например и в становище TEN/578 „Предоставяне на нов търговски механизъм за потребителите на енергия“ и в становище TEN/583 „Кооперации на потребители — производители в областта на енергетиката и електричеството: възможности и предизвикателства в страните от ЕС“.

4.3. Една от отличителните черти на енергийната бедност е ограниченият достъп до енергийни източници поради липсата или лошото функциониране на енергийната инфраструктура, или неспособността за плащане на доставките на енергийни продукти. Ако има опасност инфраструктурата да не функционира, от съществено значение е увеличаването на капацитета или изграждането на нови мощности, за да се гарантират сигурността и надеждността на доставките на електроенергия. В това отношение междувременно дори мрежовите оператори отбелязват, че децентрализираните производствени инсталации като напр. фотоволтаичните инсталации върху частни къщи могат да допринесат за стабилизирането на регионалните доставки и на често слабите на регионално равнище мрежи.

4.4. Макар че енергийната бедност често се свързва с частните крайни потребители, важно е да се отбележи, че някои малки и средни предприятия нерядко са изложени на същия риск, с всички произтичащи от това последици за тяхната конкурентоспособност.

4.5. В повечето случаи енергийната бедност се отнася до способността да се осигури битово отопление, но също така, в южните държави — членки на ЕС, може да се отнася до наличието на климатик през горещите летни месеци. Енергийната бедност се изразява по-специално в невъзможността да се плащат сметките за електроенергия. В този случай се прилагат подходи, основани на пряка или непряка помощ за уязвимите клиенти, застрашени от енергийна бедност.

4.6. Пряката помощ за уязвими клиенти се предоставя предимно под формата на програми за социални субсидии като пряко възстановяване в пари или в натура на плащания, и въз основа на вътрешните системи за социална закрила в рамките на всяка държава членка.

⁽³⁾ ОВ С 82, 3.3.2016 г., стр. 22.

⁽⁴⁾ ОВ С 341, 21.11.2013 г., стр. 21.

4.7. Всяка държава членка има различно определение за уязвим клиент, в зависимост от конкретната ситуация и съответната социална система.

4.8. Непряката помощ се предоставя под формата на социални или специални тарифи. В момента десет държави членки прилагат социални тарифи, осем държави членки са дефинирали статута на уязвим клиент, а общо шестнадесет държави членки регламентират цените на електроенергията на вътрешния си пазар. ЕИСК се изказа категорично против такива регламентирани цени (вж. TEN/578).

4.9. Все пак ще бъде възможно да се намали рискът от енергийна бедност благодарение на приемането на редица мерки, съвместими с новата структура на пазара на електроенергия. Тези елементи включват:

- подобряване на достъпа до информация относно цените на електроенергията, предлагани от различните доставчици,
- премахване на пречките пред смяната на доставчика на енергийни услуги,
- засилване на конкуренцията и прозрачно предлагане на комплексни енергийни услуги,
- осигуряване на прозрачност на договорите, цените и сметките за електроенергия,
- обучаване и ограмотяване на клиентите с активното участие на техните общини,
- прекратяване на неполярните търговски практики и техниките за оказване на натиск при сключването на договори за доставка на електроенергия,
- спестяване от потреблението на енергия и осигуряване на достъп до информация за собственото потребление, предоставяне на достъпни за домакинствата и другите дребни потребители интелигентни устройства за измерване и регулиране,
- оказване на подкрепа за поставянето на топлоизолация на апартаментите и къщите, както и за реновирането и санирането на старите сгради, за да се намалят загубите на енергия,
- подпомагане на поощрителните и образователни програми, насочени към уязвимите клиенти,
- подпомагане на местните инициативи за борба с енергийната бедност,
- забрана на твърде високите тарифи за уязвими клиенти,
- повишаване на ефективността и надеждността на доставките на електроенергия.

4.10. Развитието на пазарите на електроенергия доведе през последните години до значително намаляване на цените на едро, от което обаче дребните потребители и МСП още не могат да се възползват, защото за тях цените по-скоро се повишиха, а не се понижиха.

4.11. ЕИСК подчертава, че дребните производители потребители (т.нар. „произвеждащи потребители“) също могат да играят специална роля за намаляване на енергийната бедност. Ето защо, за да могат те да се включат пълноценно в енергийните пазари, е жизненоважно възможно най-бързо да се премахнат всички административни пречки и да се улесни достъпът им до мрежите, като в същото време се запазят условията на пазара и се спазват стандартите за качество на доставките на електроенергия.

4.12. ЕИСК счита, че въпреки прилагането на гореспоменатите елементи за подпомагане на уязвимите клиенти, в съответствие с правилата на пазара, основната тежест на борбата срещу енергийната бедност и нейните последствия и в бъдеще ще продължи да се поема от социалните системи на държавите, тъй като това е единствената подходяща алтернатива от пазарна гледна точка.

4.13. С умела организация на пазара на електроенергия, съчетана със стратегически инвестиции в инсталации, в които — напр. под формата на енергийни кооперативи — са включени също и именно социално слаби граждани, в бъдеще ще могат взаимно да се свържат политиката в областта на енергетиката, социалната политика и създаването на стойност на регионално равнище.

4.14. За тази цел политиката следва да даде ясен отговор на въпроса, кой в рамките на бъдещо децентрализирано производство трябва, може и/или ще бъде в състояние да произвежда и предлага електроенергия на пазара. Това е от определящо значение и за решаването на проблема с енергийната бедност.

4.15. Защото енергията от възобновяеми източници разкрива съвършено нови възможности за справяне с енергийната бедност като социален проблем. Така напр. едно проучване на Съвместния изследователски център на ЕК (JRC) още през 2014 г. стигна до заключението, че 80 % от гражданите на Европа могат потенциално сами — чрез фотоволтаични инсталации — да произвеждат електроенергията за собствени нужди по-евтино, отколкото ако я купуват от мрежата. Проблем е, че част от населението не разполага със собствен покрив или терен, върху който да монтира такава инсталация. За преодоляването на този проблем биха спомогнали разширяването на понятието „произвеждащ потребител“, както и подкрепата на съвместно организирани инсталации (енергийни кооперативи).

4.16. В публикувано съвсем наскоро проучване на CE Delft се изчислява, че най-късно до 2050 г. 83 % от домакинствата биха могли сами да произвеждат електроенергията за собствени нужди.

4.17. В много случаи обаче съществува сериозен проблем в това, че именно социално слабите граждани не разполагат с пари за необходимите инвестиции. „Недостатъкът“ на енергията от ВЕИ е, че отначало трябва да се направи относително висока инвестиция, но след това текущите разходи са много малки (както е известно, слънцето и вятърът са безплатни). Този проблем обаче също може да намери политическо решение, включително чрез съответни стратегически инвестиции.

4.18. Един пример в това отношение предлага Подляското воеводство в Полша, където в момента се разработва програма за подпомагане на малки фотоволтаични инсталации. С инвестиционна субсидия от 60 % в съчетание с планираната в Полша система за нетно отчитане разходите за потребителите там могат да се намалят наполовина.

4.19. Във връзка с това Комитетът предлага Комисията, Съветът и ЕП да се занимават вече по-интензивно и със средносрочните и дългосрочните развития, които биха могли да имат положително въздействие за потребителите. Като пример в това отношение следва да послужи електромобилността. Предвижданията са, че през следващите 20-30 години на пазара ще се предлагат все повече електрически автомобили. Един електрически автомобил изразходва 14 кВт/ч на 100 км, което при цена на електроенергията от 0,25 евроцента/кВт/ч означава 3,50 евро. За 100 км, пропътувани с автомобил с двигател с вътрешно горене, при разход на гориво от 7 л/100 км и цена от 1,20 евро/литър, цената е 8,40 евро. За производството на количеството електроенергия, необходимо на един електрически автомобил за 10 000 км пробег, сумарно е достатъчна фотоволтаична инсталация с 6 модула; с инвестиция от около 3 000 евро такъв тип автомобил би могъл в продължение на 20 години да се зарежда с електрически ток (собствено производство). Досега твърде малко се дискутират икономическите аспекти както за гражданите, така и потенциално за регионите, които могат да се свържат помежду си чрез прехода към електромобилност.

Брюксел, 19 октомври 2016 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS

ПРИЛОЖЕНИЕ

Следното контрастановище получи поне една четвърт от подадените гласове, но беше отхвърлено за сметка на становището на секцията, което беше прието от пленарната сесия.

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК очаква новата структура на пазара на електроенергия във вида, в който е предложена от Европейската комисия като част от енергийния пакет есен/зима, да доведе до пълна интеграция на източниците на възобновяема енергия на общия пазар на електроенергия, което представлява важен инструмент за изпълнение на ангажиментите на ЕС в областта на опазване на климата.

1.2. Това предложение трябва да цели да гарантира надеждност и сигурност на доставките на електроенергия в дългосрочен план, да доведе до премахване на съществуващите нарушения на пазара, като благоприятства цени на електроенергията, които да осигурят конкурентоспособността на европейската икономика и са стабилни и финансово достъпни за крайните клиенти, включително групите с ниски доходи.

1.3. ЕИСК изразява убеждение, че новата структура на пазара на електроенергия, в окончателния си вид, ще позволи да се намалят или премахнат рисковете от потенциални отрицателни въздействия върху енергийната бедност.

1.4. ЕИСК счита, че процесът на преобразуване, при който пазарът на електроенергия ще премине от настоящия си вид към нова структура, ще бъде свързан с рискове от потенциално въздействие по-специално върху уязвимите групи от потребители на електроенергия.

1.5. Според ЕИСК рисковете, които носи преобразуването на пазара на електроенергия в нова структура на пазара, са свързани именно с необходимостта от фундаментално укрепване на мощността на националните мрежи за пренос на електроенергия от 220/440 кВt, както и взаимовръзваността на техния капацитет, от укрепване на ролята на разпределителните мрежи до ролята, която се изпълнява понастоящем единствено от преносните мрежи (например, да осигуряват стабилност на мрежата) и от превръщането им в „интелигентни“ системи, от решаване на проблема със съхранението на големи електроенергийни мощности, от децентрализиране на производството на електроенергия, от свързване на децентрализираното производство към електроразпределителните мрежи и от промяна на естеството на ролята и поведението на потребителите на електроенергия на пазара.

1.6. Изброените процеси на преобразуване са дългосрочни, реализирането им ще отнеме десетилетия и ще са нужни мащабни инвестиции, достигащи стотици милиарди евро, както и други разходи от подобен порядък, свързани с разработването на нови технически решения, които често все още са неизвестни.

1.7. Що се отнася до цялостното прилагане на пазарните принципи, важна част от разходите ще бъде включена в регламентираната съставна част на цената на електроенергията, което, в процеса на преобразуване, може да доведе до потенциални отрицателни последици, водещи до енергийна бедност на уязвимите групи от населението.

2. Въведение

2.1. На 14 март 2016 г. словашкото председателство на Съвета на ЕС изпрати писмо до ЕИСК с искане да изготви становище относно социалното измерение на новата структура на пазара на електроенергия в контекста на икономическото и социалното развитие.

2.2. Поискано беше да се анализират в по-широк контекст факторите, които оказват влияние върху пазара на електроенергия, и да се направи оценка на тяхното въздействие върху развитието на цените на енергията в ЕС, така че това развитие да бъде устойчиво не само от гледна точка на околната среда (опазване на климата), но и в икономически и социален план, и най-вече по отношение на сигурността и наличността на доставките на електроенергия.

2.3. В искането си словашкото председателство отбелязва, че новата структура на пазара на електроенергия носи възможности за потребителите и им предлага по-проактивен начин на взаимодействие с пазара. Освен възможните последици от повишаването на цените на електроенергията за конкурентоспособността на промишлеността на Съюза, все пак е важно да се вземат предвид потенциалните опасности, които това повишаване може да създаде за социално уязвимите клиенти.

2.4. В много от предишните си становища ЕИСК разгледа задълбочено очакваното развитие на енергийния пазар и счита, че приетите от него препоръки и заключения все още са актуални. Освен това настоящото становище се отнася само до рисковете, които новата структура на пазара на електроенергия може да породи за социално уязвимите групи от населението, и до специфичните прояви на енергийна бедност, свързани с възможността за достъп до електроенергия.

3. Основни проблеми, пред които е изправен в момента пазарът на електроенергия в ЕС, и рискове, свързани с развитието му в средносрочен план

3.1. Основните проблеми, пред които е изправен в момента пазарът на електроенергия в ЕС, могат да бъдат обобщени по следния начин:

- пазарът на електроенергия търпи сериозни нарушения,
- инвестициите за оборудване, предназначени за нови регулируеми енергийни източници, не са достатъчни,
- развитието на преносната инфраструктура се пренебрегва в полза на подем в областта на възобновяемите енергийни източници,
- сигурността и надеждността на доставките на електроенергия отбелязват спад и са застрашени,
- няма ефективна координация на националните енергийни политики, като се има предвид, че тя трябва по-скоро да бъде под формата на сътрудничество и координация в рамките на транснционалните региони въз основа на действителните условия, които преобладават на съществуващите пазари,
- нарушаването на пазара на електроенергия се задълбочава поради неефективната интеграция на пазарите.

3.2. Друг важен негативен фактор, обуславящ нарушеното функциониране на практика на пазарите на електроенергия в ЕС, е свързан с факта, че някои от основните групи възобновяеми енергийни източници са географски отдалечени от районите на високо потребление на електроенергия; към това трябва да се добави и липсата на достатъчно мощности за пренос в рамките на държавите. Неконтролираното производство на електроенергия, по-специално на вятърна енергия, е предпоставка, в моменти на временни пикове, за пренос на електроенергия към съседните държави, което след това предизвиква кризи в преносните мрежи с висок риск от прекъсване на електрозахранването.

3.3. В много държави членки, за да се противодейства на несигурността на доставките от възобновяеми източници, са въведени механизми за капацитет, които включват някои дискриминационни елементи, като например: ориентирани към предварително избрани технологии за производство на електроенергия или изключване на трансграничните доставки. Новият модел на пазара на електроенергия следва да вземе под внимание и да елиминира съществуващите пропуски; в същото време е жизненоважно да се повиши качеството на електроенергийната инфраструктура в ЕС.

3.4. Преносните мрежи на държавите членки не гарантират оперативно покритие в случай на местен недостиг на ресурси между държавите членки; поради това изглежда проблематично интеграцията на пазара на електроенергия да продължи при настоящите обстоятелства. В Европа има няколко регионални пазара на електроенергия, които не си сътрудничат помежду си и чиито действия не са достатъчно координирани.

3.5. Взаимното им свързване се извършва постепенно, в съответствие с действащото законодателство (мрежови кодекси). Към момента съществуват значителни различия между тези пазари, било то по отношение на оперативната им сигурност или на равнището на цените, на които се предлагат стоките и услугите. Този процес на интеграция е жизненоважен, но изглежда ще бъде твърде труден за изпълнение.

3.6. Редица държави членки, в отговор на проблемите с интегрирането на непостоянните възобновяеми енергийни източници в енергийните си системи, прибегват до механизми за капацитет, които гарантират надеждността и наличността на доставките на електроенергия, когато възобновяемите енергийни източници не могат да бъдат използвани заради зависимостта си от природните условия. Това използване на механизмите за капацитет се извършва под формата на пазари за капацитет или на стратегически резерви. По своя характер стратегическите резерви са неутрални спрямо пазара на електроенергия и следва да получат предимство като целесъобразно решение от пазарна гледна точка, докато пазарите за капацитет носят риск от нарушаване на пазара.

3.7. Перспективите за развој на ситуацията в областта на енергетиката през следващите двадесет години са важен фактор, който ще се отрази върху окончателната форма на новата структура на пазара на електроенергия и разбира се ще окаже въздействие върху уязвимите клиенти. Във връзка с това е необходимо да се вземат под внимание следните фактори:

3.7.1. Поради настъпилите промени през последните десет години, положението в областта на електроенергията в ЕС изисква спешно решение, основано на обективно стратегическо мислене. Надеждното устойчиво снабдяване с електроенергия на приемлива или достъпна цена не може да остане само на етап реторика, а трябва да бъде здраво обвързано с трите основни стълба на устойчивото развитие. Само за обновяването на мрежите вероятно ще бъдат необходими 655 млрд. щатски долара.

3.7.2. През периода 2016—2025 г. инсталирани термични мощности в ЕС, представляващи около 150 GW, ще достигнат края на експлоатационния си срок, т.е. една четвърт от настоящите термични мощности в ЕС. За да се запазят адекватността на системата за производство на електроенергия и доставките за потребителите, трябва да се изгради 100 GW нов термичен капацитет със стабилна мощност, като се има предвид, че до 2035 г. изкопаемите източници ще произвеждат 200 GW, и то в случай че се потвърдят предположенията относно технологичното развитие в областта на енергийната ефективност и съхраняването на електроенергия.

3.7.3. При настоящото състояние на пазара на електроенергия обаче не е възможно да се инвестира в такива производствени мощности и гарантирането на енергийната сигурност ще изисква радикални системни реформи, за да се постигне стриктно прилагане на пазарните механизми, придружено от положително въздействие върху цените за крайните потребители.

Контрастановището беше отхвърлено със 141 гласа „против“, 91 гласа „за“ и 22 гласа „въздържал се“.
